

DE VOORTGEZETTE OPLEIDING VAN RESERVE-OFFICIEREN

DOOR H. J. J. W. DÜRST BRITT,

Kapitein 2 R. V. A.

In De Militaire Spectator van Januari 1935, No. 1, geeft de Reserve-Kapitein Dr. J. H. RONHAAR een beschouwing over de voortgezette opleiding van reserve-officieren.

Hij vermeldt daarin de gelegenheid voor de voortgezette opleiding — de wintercursussen en de gecomprimeerde cursussen — en de daaraan verbonden bezwaren. Daarna geeft hij mogelijkheden aan ter verbetering van deze voortgezette opleiding, nl. schriftelijke cursussen of gecombineerd schriftelijke en mondelinge cursussen.

Ook bij de Artillerie bestaan de wintercursussen en de gecomprimeerde cursussen voor de voortgezette opleiding der reserve-officieren. Ofschoon bij de voortgezette opleiding van de reserve-officieren der Artillerie, door een nauwkeurige regeling van de te behandelen onderwerpen en door een goede keuze van de instructeurs, niet alle door hem vermelde bezwaren aan deze cursussen zijn verbonden, gelden toch verschillende van deze bezwaren ook bij de Artillerie.

Ik wil hierop niet verder ingaan, doch mededeelen, dat bij de Artillerie de door hem genoemde mogelijkheid ter verbetering van de voortgezette opleiding — de schriftelijke cursussen — reeds gedurende vijf jaar tot uitvoering is gekomen. Aangezien ik vermoed, dat de schriftelijke cursussen, die gehouden worden bij de Artillerie, nog te weinig bekend zijn, wil ik de regeling van deze cursussen en eenige ervaringen, bij deze cursussen opgedaan, mededeelen.

Toen in het najaar van 1930 bij de verschillende wapens getracht moest worden, schriftelijke cursussen te organiseeren, is dit bij de Artillerie tot uitvoering gekomen. Het onderwerp, dat bij dezen eersten schriftelijken cursus werd behandeld — de commandovoering en vuurleiding — was hiertoe bij uitstek geschikt. Dit neemt niet weg, dat naar mijn meening ook andere onderwerpen zeer goed bij de schriftelijke cursussen zijn te behandelen. Deze eerste cursus zou een proef zijn; na afloop van den cursus moest een verslag van den leider worden ingediend nopens diens bevindingen. Maar bovendien moesten worden overgelegd:

het oordeel van ieder der deelnemers over den cursus,
de afdrukken der lessen,
de ingekomen antwoorden en de daarop door den leider gemaakte bemerkingen.

Bovendien zouden de deelnemers een dag in werkelijken dienst komen, om ten overstaan van een door den Inspecteur der Artillerie aan te wijzen commissie, blijk te geven van de gemaakte vorderingen.

De cursus werd aanvankelijk gevolgd door 15 deelnemers; hiervan hebben zich 2 deelnemers tijdens den cursus teruggetrokken.

Aangezien door de te treffen voorbereidingen de cursus eerst op 3 December kon beginnen, bestond deze cursus uit 10 lessen, die met een tusschenruimte van 10 à 11 dagen werden verzonden. Bij den cursus werd een afgerond geheel behandeld, verdeeld over deze 10 lessen. Bij iedere les werden vragen gevoegd, die door de deelnemers beantwoord moesten worden. Na ontvangst van de antwoorden, werden deze ten spoedigste door den leider gecorrigeerd en daarna aan de deelnemers teruggezonden. Uit de bevindingen van den leider na afloop van dezen cursus, wordt het navolgende vermeld:

- a. De schriftelijke cursus is zeer geschikt voor het onderwijzen van de commandovoering en vuurleiding bij de Artillerie. Bij het vormen van klassen moet de maximum-sterkte per leider 12 deelnemers bedragen.
- b. De deelnemers hebben den cursus met zeer veel ijver en belangstelling gevolgd; de gemiddelde beoordeeling der deelnemers is uit te drukken in het getal 75.
- c. Doordat de beschikbare tijd voor den cursus beperkt is geweest van begin December tot einde Maart, is volstaan met 10 lessen met een tusschenruimte van 10 à 11 dagen. Noodgedwongen zijn hierdoor enkele lessen zeer uitgebreid geweest en is de tijd tusschen de lessen beperkt geweest. Het is daarom aan te bevelen, de lessen uit te breiden tot 12 lessen en de tusschenruimte der lessen te stellen op 14 dagen. De leerstof kan hierdoor meer verdeeld worden en de deelnemers hebben meer tijd voor het uitwerken.
- d. Een gemis bij den schriftelijken cursus is het persoonlijk contact van den leider met de deelnemers. Enkele malen is over en weer met een deelnemer een onderwerp op schrift besproken, terwijl dit spoediger mondeling toegelicht zou zijn geweest.
- e. Door den schriftelijken cursus leeren de deelnemers de betrokken voorschriften en reglementen toepassen; een vlotte commandovoering en vuurleiding kan schriftelijk niet geleerd worden. Hiervoor is het noodig, dat de deelnemers na afloop van den schriftelijken cursus twee dagen in werkelijken dienst komen, teneinde het geleerde bij panorama-oefeningen vlot te leeren toepassen.
- f. Teneinde den cursus met succes te volgen, moeten de deelnemers er zich van bewust zijn, dat het bestudeeren der lessen en het beantwoorden der vragen veel tijd vraagt.

Het is zeer noodzakelijk de opmerkingen bij de gecorrigeerde antwoorden goed te bestudeeren, teneinde herhaling van dezelfde fouten te voorkomen. Wat het oordeel der deelnemers over den cursus betreft, wordt het volgende vermeld:

- a. Alle deelnemers zijn van oordeel, dat de schriftelijke cursus zeer goed aan het doel heeft beantwoord.
- b. Vele deelnemers zijn van oordeel, dat het nut van den schriftelijken cursus aanmerkelijk grooter is dan dat van den wintercursus en ook grooter dan dat van den gecomprimeerden cursus.
- c. Verschillende deelnemers deelen mede, dat voor het volgen van den schriftelijken cursus veel meer tijd noodig is geweest dan in den aanvang is gedacht. Desgevraagd hebben meerdere deelnemers mij medegedeeld, dat per les een avond noodig was geweest; voor sommige deelnemers, die het onderwerp aanvankelijk minder beheerschten, ook wel langer.

Uit het verslag van de commissie, die na afloop van den cursus een onderzoek heeft ingesteld naar de gemaakte vorderingen, wordt het volgende vermeld:

- a. Het resultaat is, zooals uit de hierna volgende cijfers blijkt, over het algemeen gunstig geweest; de voorschriften werden op een enkele uitzondering na, voldoende beheerscht. De vuurleiding mist nog de noodige vlotheid.
- b. Het komt de commissie daarom gewenscht voor, aan den schriftelijken cursus een dag opkomst in werkelijken dienst te verbinden, gedurende welken dag door den leider van den cursus het gedurende den winter behandelde bij een panorama-oefening nog eens practisch wordt herhaald.

Naar aanleiding van deze gunstige ervaringen met den schriftelijken cursus, werd bepaald, dat in het najaar van 1931 wederom een schriftelijke cursus zou worden gehouden. Het aantal deelnemers werd vastgesteld op 24, zoodat 2 klassen van 12 deelnemers werden gevormd. Aan den leider werd voor het corrigeeren van de antwoorden een hulpleider toegevoegd. Wederom moesten bij het einde van dezen cursus worden overgelegd het verslag van den leider en het oordeel van ieder der deelnemers. Tevens zouden de deelnemers wederom een dag in werkelijken dienst komen voor het te houden onderzoek door eenzelfde commissie als in 1930. Deze cursus begon op 27 October 1931 en bestond uit 12 lessen, terwijl de tusschenruimte tusschen de lessen op twee weken was gesteld.

Door den leider van den schriftelijken cursus werd in zijn verslag vermeld, dat — met één uitzondering — ook nu ijver, belangstelling en vorderingen ruim voldoende waren geweest en ook thans de cursus zeer goed had voldaan aan de gestelde verwachtingen. Echter werd nogmaals voorgesteld, de deelnemers in plaats van voor één, voor twee dagen in werkelijken dienst te doen komen. Het oordeel der deelnemers was ook thans wederom onverdeeld zeer gunstig en kwam overeen met dat van de deelnemers van den eersten cursus. De commissie van onderzoek naar de gemaakte vorderingen vermeldde, dat het resultaat wederom gunstig bleek te zijn en dat de dag opkomst in werkelijken dienst weder van groote waarde werd geacht. In het verslag van den Inspecteur der Artillerie over dezen cursus aan den Minister van Defensie, waarin o.a. vermeld werd, dat uit de beschouwingen van de deelnemers bleek, dat zij zonder uitzondering op handhaving van dezen cursus prijs stelden, omdat zij hem zeer vruchtbaar achtten, werd een voorstel ingediend, om de schriftelijke cursussen definitief vast te stellen. Hierin werd o.a. voorgesteld, de reserve-officieren desgewenscht eenmaal in elk driejarig tijdvak, een schriftelijken cursus te doen volgen, ter vervanging van een gecompriimeerden cursus. Deze beperking werd gewenscht geacht, omdat de schriftelijke en gecompriimeerde cursussen elkander aanvullen, en de afwisseling van beide cursussen ertoe zou bijdragen, om de uitkomsten van het onderricht te verhoogen.

Naar aanleiding van dit verslag, werd bij schrijven van den Minister van Defensie van 3 Augustus 1932, IIe Afd. B. no. 9, een regeling getroffen betreffende schriftelijke cursussen voor reserve-officieren der Artillerie, welke regeling hierna volgt.

§ 1. Aan een door den Inspecteur der Artillerie te bepalen getal subalterne reserve-officieren der Bereden artillerie, van het 1e Regiment onbereden artillerie en van het 2e Regiment onbereden artillerie, die daarvoor naar het oordeel van dien Inspecteur — de betrokken regimentscommandanten, c.q.

den commandant van het Korps rijdende artillerie, gehoord — overigens in de termen vallen, kan in elk driejarig tijdvak éénmaal worden vergund om, ter vervanging van de in artikel 5, tweede lid, onder 3°, der Wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905, bedoelde opkomst in werkelijken dienst voor ten hoogste 6 dagen, deel te nemen aan een schriftelijken cursus van twaalf lessen, gedurende het voorafgaande wintertijdperk, gevolgd door opkomst in werkelijken dienst gedurende twee dagen.

§ 2. De deelnemers aan de in § 1 bedoelde schriftelijke cursussen worden ingedeeld — voor de Bereden artillerie, voor het 1e Regiment onbereden artillerie en voor het 2de Regiment onbereden artillerie afzonderlijk — in drie klassen, elke klasse van ten minste vijf deelnemers:

- a. oudere kapiteins;
- b. jongere kapiteins en oudere luitnants;
- c. overige luitnants.

§ 3.

1. Na verkregen machtiging van den Commandant van het Veldleger wijst de Inspecteur der Artillerie aan:

- 1°. een officier, die optreedt als hoofdleider der schriftelijke cursussen;
- 2°. de noodige officieren, die als hulpleiders ter beschikking van den hoofdleider worden gesteld voor de correctie van het ingeleverde werk;
- 3°. een administratief onderlegd onderofficier, die den hoofdleider behulpzaam is voor administratieven arbeid.

2. De in het eerste lid bedoelde militairen verrichten den aan hun daar genoemde functie verbonden arbeid buiten de normale diensturen; zij kunnen na afloop van den cursus aan den Minister van Defensie worden voorgedragen voor de volgende vergoedingen:

- 1°. hoofdleider: f 100,—, eventueel vermeerderd met een bedrag van f 25,— voor elk door hem samengesteld twaalfstal nieuwe lessen, tot een maximum van $12 \times f 25,—$;
- 2°. hulpleider: f 0.70 voor elke door hem gecorrigeerde les;
- 3°. toegevoegde onderofficier: f 25,—, benevens een door den Minister van Defensie, op voorstel van den Commandant van het Veldleger, in verband met den verrichten arbeid te bepalen bedrag.

§ 4. De hoofdleider kan tot het aanschaffen van papier e.d. beschikken over ten hoogste f 2.— per deelnemer.

§ 5. Overigens is met betrekking tot de schriftelijke cursussen het bepaalde in § 10, zevende en achtste lid, § 11, eerste en derde lid en § 13 van Bijlage A van L. O. 1930, No. 139, van overeenkomstige toepassing.

Zooals uit § 1 blijkt, kan in elk driejarig tijdvak eenmaal aan den schriftelijken cursus worden deelgenomen, gevolgd door opkomst in werkelijken dienst gedurende twee dagen.

Tengevolge van de opheffing van 1 R. O. A. moet voor het vermelde in § 2 thans worden gelezen: voor de Bereden artillerie, voor officieren van 12 l.st. ingedeeld bij de Bereden artillerie en voor het Regiment motorartillerie —.

De bijlage A, vermeld in § 5, behandelt de regeling der wintercursussen voor reserve-officieren.

De hier vermelde bepalingen uit bijlage A, die ook van toepassing zijn op de schriftelijke cursussen, zijn zoowel voor de wintercursussen als voor de schriftelijke cursussen van het grootste belang, zooals ik hierna zal aantoonen.

Kapitein Dr. RONHAAR somt bij het vermelden van de schriftelijke cursussen voor- en nadeelen op.

De voordeelen kan ik volkomen deelen, bovendien zou ik hier nog het groote voordeel aan willen toevoegen, dat alle deelnemers de vragen persoonlijk moeten beantwoorden; bij mondelinge cursussen wordt de vraag door een deelnemer beantwoord en kunnen de overige deelnemers, indien zij zich daartoe zouden willen beperken, volstaan met toehooren, ofschoon ik natuurlijk onmiddellijk toegeef, dat ijverige deelnemers hiermede niet zullen volstaan.

Als groot nadeel noemt hij bij de schriftelijke cursussen de „slappe broeders”, die de eene les bij de andere leggen en niet doen wat van hen verlangd wordt.

Welnu, § 10 van de hierboven vermelde Bijlage A, geeft gelegenheid, deze „slappe broeders” te weren. Het eerste lid van § 10 luidt:

„Bij herhaald verzuim, zoomede in geval van onvoldoende ijver en belangstelling bij den cursus, wordt de reserve-officier door den betrokken Inspecteur van deelneming aan den loopenden wintercursus ontheven.”

Verder wordt in deze paragraaf vermeld, dat de Inspecteur daarna aan den betrokken Korpscommandant mededeelt, hoelang de ontheven reserve-officier in werkelijken dienst moet komen en dat de Inspecteur bevoegd is, om in geval van herhaald wettig verzuim af te wijken van het hierboven bepaalde; m.a.w. de „slappe broeder” lijdt zelf het nadeel, doordat hij ontheven wordt en in werkelijken dienst moet komen.

Gedurende de vijf jaar, dat de schriftelijke cursussen worden gegeven, is hiervan op een totaal van 172 deelnemers viermaal gebruik gemaakt, n.l. driemaal wegens het, ook na waarschuwing, in het geheel niet inzenden der antwoorden en eenmaal wegens het steeds zeer slecht beantwoorden der vragen. De deelnemers, die in het geheel geen antwoord gaven, maakten zich daarbij bovendien schuldig aan overtreding van het voorschrift, dat men verplicht is, binnen 14 dagen dienstcorrespondentie te beantwoorden.

§ 11 van Bijlage A behandelt het oproepen in werkelijken dienst, terwijl § 13 de regeling, de kosten, het verslag, en de belooning der leiders van de cursussen behandelt.

Ingevolge § 13 is het mogelijk, deelnemers voorloopig van het volgen dezer cursussen uit te sluiten, want vermeld wordt, dat uit het verslag tevens moet blijken, welke deelnemers aan de afgelopen cursussen voorloopig niet in aanmerking kunnen worden gebracht voor het volgen van overeenkomstige cursussen uit hoofde van gemis aan belangstelling en ijver en onvoldoende kennis.

Uit de regeling der schriftelijke cursussen blijkt, dat voor deze cursussen geen behoefte gevoeld wordt aan de regeling, die Kapitein Dr. RONHAAR vermeldt voor de gecombineerd schriftelijke en mondelinge cursussen, n.l. 6 schriftelijke en 6 mondelinge cursussen, die elkander afwisselen. Wellicht, dat een dergelijke regeling voor andere onderwerpen zou kunnen gelden; dit zou de ervaring moeten bewijzen.

Bij de schriftelijke cursussen, die gehouden worden bij de Artillerie, wordt in les 7 en in les 12 een herhaling van de voorgaande lessen gegeven, waarbij de voornaamste gemaakte fouten worden behandeld.

Het mondelinge gedeelte van den cursus heeft plaats gedurende 2 dagen opkomst in werkelijken dienst, na afloop van de 12 lessen. Dit voldoet zeer goed.

In het najaar van 1932 is volgens de vermelde regeling de schriftelijke cursus gehouden met aanvankelijk 57 deelnemers, verdeeld in 5 klassen; in het najaar van 1933 met aanvankelijk 43 deelnemers, verdeeld in 4 klassen, terwijl de

schriftelijke cursus in het najaar van 1934 begonnen is met 33 deelnemers, waarvan 7 vrijwillig; deze vrijwillige deelneming is een zeer verheugend verschijnsel.

Het totaal aantal deelnemers aan den cursus, die thans wordt gehouden, is geringer dan vorige jaren; is dit toe te schrijven aan onbekendheid met den cursus of aan de heerschende malaise, waardoor verschillende reserve-officieren er de voorkeur aan geven, een week in dienst te komen?

De vorderingen van de deelnemers aan de cursussen 1932/1933 en 1933/1934 waren op enkele uitzonderingen na wederom ruim voldoende, terwijl ook nu hun oordeel was, dat de cursus zeer leerzaam was geweest. De deelnemers waren het erover eens, dat, om den cursus met succes te volgen, men eenigen tijd moest beschikbaar stellen — zooals reeds is vermeld ongeveer één avond per les —, maar dit spreekt vanzelf. Indien iets geleerd moet worden, moet tijd beschikbaar zijn. Bovendien moeten de deelnemers niet vergeten, dat hoofd- en hulpleiders eveneens — buiten de normale diensturen — hun tijd beschikbaar moeten stellen, hetgeen zij gaarne doen in het belang der deelnemers en zeker niet het minst in het belang van hun wapen.

Tenslotte eenige uitkomsten: Aan de laatste vier volledige schriftelijke cursussen namen aanvankelijk deel 139 reserve-officieren. Reeds voor den aanvang bedachten zich 7 deelnemers en verzochten ontheffing. Tijdens den cursus verzochten nog 15 deelnemers ontheffing wegens verschillende redenen, als vertrek naar het buitenland, drukke bezigheden, enz. Meerdere deelnemers, die ontheffing vroegen, verzochten den cursus toch volledig te mogen ontvangen, omdat zij den geheelen cursus gaarne voor studiemateriaal wenschten te bezitten.

Het totaal der op verzoek ontheven deelnemers is zeer groot (16%) en wijst erop, dat alleen zij zich moeten opgeven, die zeker weten, dat zij gelegenheid en tijd hebben om den cursus te volgen.

Door den Inspecteur zijn op voorstel van den hoofdleder 3 deelnemers ontheven, wegens niet antwoorden, of zeer slecht werk.

Volledig hebben 114 deelnemers de cursussen dus gevolgd; na afloop werden de vorderingen van 5 deelnemers onvoldoende beoordeeld (4 %); van de overige deelnemers gemiddeld ruim voldoende.

Het komt mij voor, dat deze uitkomst gunstig is.

Met het vorenstaande hoop ik meer bekendheid te hebben gegeven aan het reeds bestaan van schriftelijke cursussen en te hebben aangetoond, dat het mogelijk is, deze cursussen met gunstig resultaat te organiseren.

Wij brengen in herinnering, dat de oplossingen van de TACTISCHE PRIJSVRAAG No. 3, opgenomen in het Februari-nummer, uiterlijk 10 MAART a.s. in ons bezit moeten zijn.